

Savitaipaleen kunta
Kirkkotie 6
54800 Savitaipale

Savitaipaleen kunnan lausuntopyyntö 26.12.2023

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto koskien Savitaipaleen Aurinkoenergia Oy:n Selkäkankaan aurinkovoimapuiston suunnittelutarveratkaisua, Savitaipale

Lausuntopyyntö

Savitaipaleen kunta on pyytänyt Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (myöhemmin ELY-keskus) lausuntoa koskien Aurinkoenergia Oy:n Selkäkankaan aurinkovoimapuiston suunnittelutarveratkaisuhakemusta.

Hankesuunnitelman mukaan aurinkovoimahankkeen tuotantoalue koostuu yhteensä noin 70,8 hehtaarin alueesta ja hanke sijoittuu Savitaipaleen kylän eteläpuolella Selkäkankaan alueelle. Hankealue on pääosin metsäistä maa- ja metsätalousaluetta, jossa on harvennettuja aloja. Hankealue tullaan aitaamaan.

Hankkeen teknisen kuvauksen mukaan nimellisteho on noin 61 MW ja huipputeho noin 65 MWp. Paneelikenttä tulee olemaan kiinteäasenteinen. Puiston sisäinen sähkönsiirto toteutetaan 20-36 kV maakaapelilla ja tarvittaessa puistomuuntamoita noin á 20 m² /kpl. Sähkönsiirto suunnitellaan yhdessä pohjoisen aurinkovoimahankkeen kanssa. Sähkön siirron osalta on mainittu, että maakaapeli 33-110 kV ja rakennettavalle sähköasemalle.

Kaavallinen tilanne

Suunnittelualueella on voimassa Etelä-Karjalan maakuntakaava, jonka ympäristöministeriö on 21.12.2011 vahvistanut, 19.10.2015 vahvistama Etelä-Karjalan 1. vaihemaakuntakaava sekä 6.9.2023 voimaan tullut Etelä-Karjalan 2.vaihemaakuntakaava. Suunnittelualueelle sijoittuu muun muassa seutukeskuksen kehittämisvyöhyke (sk) ja arvokas harjualue (ge/h).

Suunnittelualueella on voimassa itä/kaakkois kulmassa Pienten vesistöjen rantayleiskaava (päätoksen päiväys 21.5.2012, osin oikeusvaikutteinen). Yleiskaava-alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M).

Suunnittelualueella ei ole asemakaavoja.

26.1.2024

Pohjavesi

Suunniteltu aurinkovoimalaitos sijoittuu Selkäkankaan vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (luokka 1E). Lähin pohjavesistä riippuvainen ekosysteemi sijaitsee Selkäkankaan muodostuman eteläreunalla noin 250 etäisyydellä hankealueesta. Kyseessä on vesilain 2 luvun 11 § mukainen luonnontilainen lähde, jonka luonnontilan vaarantaminen on kiellettyä. Ennalta arvioiden hankkeella ei ole lähteen luonnontilaa vaarantavia vaikutuksia.

Paneelienttien alueelle tulevat muuntamot tulee varustaa varoaltilla. Aurinkovoimalan alueella ei tule säilyttää polttoaineita tai muita pohjavedelle mahdollisesti haitallisia kemikaaleja. Rakentamisen aikana pohjavesivaikutuksia tulee ehkäistä hakemuksessa esitellyllä tavalla. Lisäksi työkoneiden tankkaus tulee suorittaa valvotusti. Kaikista kemikaalivahingoista tulee aina ilmoittaa Lappeenrannan seudun ympäristötoimeen.

Hakemuksen liitteenä olevassa hulevesisuunnitelmassa on esitetty paneelienttien alueet pinnoitettavaksi kuorikkeella. Pohjavesialueelle ei tule levittää/läjittää runsaasti orgaanista ainesta sisältävää materiaalia. Orgaaninen aines sisältää humusta. Hyvin vettäjohtavan maaperän alueella kuorikkeen humus voi päätyä pohjaveteen. Pohjaveteen päästyään humus kuluttaa pohjaveden happea. Jos pohjaveden happipitoisuus laskee riittävän alhaiseksi, maaperässä luontaisesti olevaa rautaa ja mangaania liukenee pohjaveteen. Rauta- ja mangaanipitoisuuden kohoaminen heikentää pohjaveden laatua ja näin toiminnan voi katsoa olevan ympäristönsuojelulain 17 § pohjaveden pilaamiskiellon vastaista. Pilaamiskielto sisältää myös vaarantamisen käsitteen.

Geologiset muodostumat

Hankealueen itäosa sijoittuu Selkäkangas-Hulkonkankaan harjualueelle. Harjualue on inventoitu Etelä-Karjalan POSKI-projektissa (Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen – Etelä-Karjalan loppuraportti, 2008) maakunnallisesti arvokkaaksi harjualueeksi (arvoluokka 3). Selkäkangas-Hulkonkangas on geologisesti, maisemallisesti, biologisesti ja monikäytön kannalta merkittävä harjualue.

Toisen Salpausselän Järvi-Suomen kaaren keskiosia edustava alue käsittää monipuolisen osan reunamuodostumaa, jossa on reunatasanne delta- ja sandurosineen, reunakumpuja ja -harjanteita, reunamuodostuman sisällä olevaan harjujaksoon kuuluvia kapeita seläniteitä ja rinnakkaisseläniteitä, jäätikön reunan suuntaisesti syntyneitä harjukuoppajonoja, suuria harjuhautoja sekä runsaasti sulamisvesiuomia ja raviineja. Alue edustaa kaunista maisemakuvaa ja luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja sillä on merkittäviä erityisiä luonnonesiintymiä. Erityisesti arvokkaalle harjualueelle sijoittuvalla hankealueen osalla tulee välttää

26.1.2024

voimakkaita maanmuokkaustoimia, jotta harjualueen luonnonmukaiset pinnanmuodot ja erityispiirteet säilyvät.

Luonto

Linnustoselvityksen perusteella hankealueen lajisto on tavanomaista talousmetsäkäytössä olevien mäntykankaiden lajistoa. Huomionarvoista lajistoa havaittiin vähän ja sekin osittain supistuneen hankealueen ulkopuolella tai reunoilla.

Luontoselvityksessä havaitut uhanalaisen kangasvuokon sekä osa silmällä pidettävien sarjattavien ja kelta-apilan kasvustoista on rajattu aurinkovoimapuiston ulkopuolelle. Luontodirektiivin liitteen IVa lajeihin kuuluvien lepakoiden osalta alue ei selvitysten perusteella ole erityisen tärkeä. Luontoselvityksessä on todettu, että Selkäkankaan hankealueen länsiosaa lepakot käyttävät siirtymiseen, joten vähintään yhden hankealuetta halkovan uran tai hiekkatien puustoisten reunamien säästäminen ekologisena käytävänä olisi perusteltua. Tällöin hankealueen pohjois- ja eteläpuolelle jääville metsäalueilla säilyisi yhteys. Hankealueen läntisimpien osa-alueiden välille tällainen yhteys olisi jäämässä, mutta sillä alueella ei ole metsäteitä, joita lepakot mielellään käyttävät siirtymiseen. Yksityiskohtaisen suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä tulee vielä selvittää, olisiko jonkin pohjois-eteläsuuntaisen metsätien tai polku-uran varsi mahdollista säilyttää metsäisenä.

Luontodirektiivin liitteen IVa lajeihin kuuluvan kirjoverkkoperhosen elinympäristöksi soveltuvia maitikkakasvustoja havaittiin luontoselvityksen mukaan alueella useissa paikoissa. Näitä ei kuitenkaan ole merkitty luontoselvityksessä kartoille, joten sitä sijoittuuko niitä hankealueelle, ei selvityksen perusteella pysty päättämään. Mikäli hankealueelle sijoittuu kirjoverkkoperhosen elinympäristöksi soveltuvia alueita ja ne ovat aurinkovoimapuiston rakentamisen yhteydessä tuhoutumassa, tulee lajin esiintyminen alueella selvittää. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n nojalla kiellettyä.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastualueen lausunto

Hankealue sijaitsee maantien 377 Tuohikotintien itäpuolella, hankealueen kohdalla liikennemäärä on keskimäärin noin 1568 ajon/vrk. Voimassa oleva nopeusrajoitus hankealueen kohdalla on 60 km/h. Maantien 377 suoja-alue on lähimmän ajoradan keskilinjasta mitattuna 20 metriä, jonka etäisyydelle ei saa asettaa minkäänlaisia laitteita tai rakenteita, eikä suoja-alueella saa tehdä maankaivua tai ojitusta.

Toimitetuissa asiakirjoissa raja-aita on esitetty suoja-alueen ulkopuolelle, ja suoja-alue on vaikuttaisi olevan huomioitu suunnitelmissa. Liittymäasioissa luvan myöntäjä on Pirkanmaan ELY-Keskus ja Kaakkois-Suomen ELY-Keskusta kuullaan naapurina. Toimitettujen asiakirjojen perusteella tässä vaiheessa ei käy selkeästi ilmi mihin hakija olisi esittänyt liittymätarpeen. Mahdollisen

26.1.2024

nykyisten liittymän käyttötarkoituksen muutosta haetaan Pirkanmaan ELY-Keskuksesta.

Kaakkois-Suomen ELY-Keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri - vastuualueella ei ole muuta huomautettavaa hankkeesta.

Oikeudelliset ohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, myöhemmin MRL) 16 §:ssä on säädetty suunnittelutarvealueesta. Tämän mukaan suunnittelutarvealueella tarkoitetaan aluetta, jonka käyttöön liittyvien tarpeiden tyydyttämiseksi on syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, kuten teiden, vesijohdon tai viemärin rakentamiseen taikka vapaa-alueiden järjestämiseen.

Suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä sovelletaan myös sellaiseen rakentamiseen, joka ympäristövaikutusten merkittävyyden vuoksi edellyttää tavanomaista lupamenettelyä laajempaa harkintaa. Kunta voi oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa tai rakennusjärjestyksessä osoittaa suunnittelutarvealueeksi myös alueen, jolla sen sijainnin vuoksi on odotettavissa suunnittelua edellyttävää yhdyskuntakehitystä tai jolla erityisten ympäristöarvojen tai ympäristöhaittojen vuoksi on tarpeen suunnitella maankäyttöä. Yleiskaavan tai rakennusjärjestyksen määräys alueen osoittamisesta suunnittelutarvealueeksi on voimassa enintään 10 vuotta kerrallaan. Rakennusluvan erityisistä edellytyksistä tässä pykälässä tarkoitettulla suunnittelutarvealueella säädetään 137 §:ssä. Suunnittelutarpeesta ranta-alueella säädetään 72 §:ssä.

MRL 137 §:ssä on säädetty rakennusluvan erityisistä edellytyksistä suunnittelutarvealueella. Tämän mukaan sen lisäksi, mitä rakennusluvan edellytyksistä muutoin säädetään, rakennusluvan myöntäminen 16 §:ssä tarkoitettulla suunnittelutarvealueella, jolle ei ole hyväksytty asemakaavaa, edellyttää, että rakentaminen:

- 1) ei aiheuta haittaa asemakaavoitukselle, yleiskaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;
- 2) on sopivaa yhdyskuntateknisten verkostojen ja liikenneväylien toteuttamisen sekä liikenneturvallisuuden ja palvelujen saavutettavuuden kannalta; ja
- 3) on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, saa rakentaa jo olevaan asuntoon tai maatilaan kuuluvan talousrakennuksen sekä jo olevaan maaseutuyritykseen kuuluvan maa- ja metsätalouden tai sen liitännäiselinkeinon harjoittamista varten tarpeellisen rakennuksen. Rakennuslupa voidaan 1 momentissa säädetyn estämättä myöntää myös rakennuksen korjaamiseen tai asuinrakennuksen vähäiseen laajentamiseen.

3 momentti on kumottu L:lla 30.12.2008/1129.

Rakentaminen suunnittelutarvealueella ei myöskään saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

26.1.2024

Edellä 1 momentissa säädettyjen edellytysten olemassaolon ratkaisee rakennuslupamenettelyn yhteydessä tai erillisessä menettelyssä kunnan päättämä viranomaislainen.

Rakennuslupaa suunnittelutarvealueelle tai suunnittelutarvealuetta muutoin ratkaistaessa noudatetaan asianosaisten ja viranomaisten kuulemisessa sekä päätöksessä ja siitä ilmoittamisessa soveltuvien osien, mitä 173 ja 174 §:ssä säädetään poikkeamismenettelystä.

Kuten edellä 137 §:n viimeisessä momentissa todettiin, MRL 173 ja 174 §:n sisältö sovelletaan suunnittelutarveratkaisussa soveltuvien osien. MRL 173 §:n mukaan ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista kunnan on varattava naapureille ja muille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa, tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen.

Kunnan on tiedotettava poikkeamista koskevasta hakemuksesta ja alueellista poikkeamista koskevasta päätösehdotuksesta 1 momentissa mainituille. Kunta voi periä tiedottamisesta aiheutuneet kustannukset hakijalta.

Ennen poikkeamista koskevan asian ratkaisemista kunnan on tarvittaessa pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, muun valtion viranomaisen ja maakunnan liiton lausunto, jos poikkeaminen koskee merkittävästi niiden toimialaa. Jos poikkeaminen vaikuttaa merkittävästi naapurikunnan maankäyttöön, kunnan on pyydettävä myös naapurikunnan lausunto.

Kunnan on kuitenkin pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto aina, kun poikkeaminen koskee:

- 1) luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta;
- 2) rakennussuojelun kannalta merkittävää kohdetta tai aluetta; tai
- 3) maakuntakaavassa virkistys-, suojelu- tai liikennealueeksi varattua aluetta.

Edellä 3 momentissa mainittujen viranomaisten on annettava lausuntonsa kuukauden kuluessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä poikkeamismenettelystä.

Lisäksi suunnittelutarveratkaisuasiassa sovelletaan MRL 174 §:n sisältöä. Tämän mukaan kunnan on perusteltava poikkeamispäätös siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Kunta voi poikkeamispäätöksessä määrätä ehtoja poikkeamiselle.

Kunnan on määrättävä poikkeamispäätöksessä aika, jonka kuluessa poikkeamispäätöstä vastaava rakennuslupaa on haettava. Määräaika voi olla enintään kaksi vuotta. Alueellisen poikkeamisen määräaika voi olla kuitenkin enintään viisi vuotta.

Kunnan on toimitettava poikkeamispäätös hakijalle. Kunnan on toimitettava poikkeamispäätös tai sen jäljennös myös niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa, sekä niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Jos samassa muistutuksessa on useita muistuttajia, voidaan poikkeamispäätös tai sen jäljennös lähettää ainoastaan muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle. Ensimmäinen allekirjoittaja vastaa tiedon toimittamisesta muille allekirjoittaneille.

26.1.2024

Lisäksi kunnan on toimitettava poikkeamispäätös viivytyksettä tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Poikkeamispäätökseen sovelletaan, mitä 145 §:ssä säädetään lupa- ja valvontamaksusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä poikkeamispäätöksen toimittamisesta.

Maanomistajien tasapuolinen kohtelu on johdettavissa perustuslain (731/1999) 6 §:stä, jonka 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

Suunnittelutarveratkaisua käsiteltäessä tulee ottaa huomioon myös hallintolaki (434/2003) ja muun muassa 6 §:ssä säädetyt hallinnon oikeusperiaatteet. Tämän mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Johtopäätökset

ELY-keskuksen uusiutuvan energian lupaneuvonta jaottelee aurinkopaneelihankkeet seuraavasti: teollisen mittakaavan aurinkovoimaloihin (yli 1000 kW), keskikokoisiin (10-1000 kW), jossa sähköä tuotetaan pääasiassa omaan kulutukseen esim. kerrostaloissa, teollisuus-, kauppa- tai toimistorakennuksissa sekä kotitalouskäyttöön (alle 10 kW), joissa sähköä tuotetaan pääasiassa omaan kulutukseen omakotitaloissa, kesämökeillä tai muissa pienissä rakennuksissa. Nyt kyseessä oleva hanke voidaan tehonsa puolesta luokitella teollisen mittakaavan aurinkovoimalahankkeeksi.

Hankkeen koosta, vaikutuksista, sijainnista sekä alueen kaavoitustilanteesta ja eri alueidenkäytön muotojen yhteensovittamisesta riippuen valitaan mitä alueidenkäytön suunnitteluun liittyviä suunnitelmia ja menettelyitä hanke vaatii. Muun muassa alueen ominaisuuksista ja kaavatilanteesta sekä itse hankkeesta riippuen katsotaan, että onko teollisen mittakaavan aurinkovoimalan sijoittaminen aiotulla alueella mahdollista ja mitä alueiden käytön suunnitteluun ja rakentamiseen liittyviä lupa mahdollisesti tarvitaan.

Aurinkovoimalahankkeen toteuttamisen edellytykset on hakemuksen mukaan tarkoitus selvittää MRL 137 §:n mukaisella suunnittelutarveratkaisulla. Hankealueen osalta on kerrottu, että hankealue on pääosin metsäistä maa- ja metsätalousaluetta, jossa on harvennettuja aloja. ELY-keskukset ovat suositelleet, että aurinkovoimaloita tulisi ensisijaisesti osoittaa joutomaille, ei pelto- ja metsäalueille.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on suositellut, että aurinkovoimahanikkeiden osalta suunnittelussa tulee pyrkiä hallittuun alueidenkäyttöön ja tästä syystä tulee arvioida tarvetta ratkaista maankäyttö ensisijaisesti kaavoituksen kautta.

26.1.2024

Suunnittelutarveratkaisua käytettäessä aurinkovoimaloiden rakennusluvan perusteena tulee erityisesti huomioida MRL 137 §:n mukaisesti, että rakentaminen ei saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Lisäksi rakentamisen tulee täyttää myös muut MRL 137 §:n mukaiset ehdot.

Keskeistä on huomioida nyt vireillä olevan suunnittelutarveasian osalta, että kyseessä oleva hanke voi olla Savitaipaleen kunnan alueella edelläkävijä vastaavien hankkeiden suunnittelulle. Tällöin päätöksenteossa tulee erityisesti huomioida maanomistajien tasapuolinen kohtelu sekä hallintolain mukaiset hallinnon oikeusperiaatteet.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto on laatinut aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisuusohjeen hyödynnettäväksi hankkeiden suunnittelussa. Ohjeen mukaisesti tulee arvioida paloturvallisuusriskit ja mm. huoltotieyhteyksien tarve. Opas osoitteessa: https://pelastuslaitokset.fi/sites/default/files/2023-01/Aurinkos%C3%A4hk%C3%B6j%C3%A4rjestelmien_paloturvallisuusohje_S_18012023.pdf

Suunnittelutarvehakemuksen mukainen hanke edistää siirtymistä vähähiiliseen yhteiskuntaan ja hankkeen voidaan katsoa olevan kannatettava uusiutuvan energiatuotannon ja -huollon kannalta. Suunnittelutarveratkaisua käsiteltäessä tulee ottaa huomioon kaikki lausunnossa edellä mainittu. Erityistä huomiota tulee kiinnittää lausunnossa mainituin tavoin kirjoverkkoperhosen elinympäristöön, arvokkaaseen harjualueeseen sekä pohjavesialueeseen.

Tämän lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet myös hydrogeologi Katriina Keskitalo, geologi Iiris Huovari, luonnonsuojelubiologi Tuula Tanska sekä liikennejärjestelmäasiantuntija Pasi Halttunen ja liikennejärjestelmäasiantuntija Joel Peiponen.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt alueidenkäytön asiantuntija Suvi Karpinen ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola.

26.1.2024

KASELY/174/2023

Etelä-Karjalan museo
Etelä-Karjalan liitto

Tämä asiakirja KASELY/174/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/174/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Karppinen Suvi 26.01.2024 13:25

Hyväksyjä Perttola Pertti 26.01.2024 13:25